

ARTUR KOŚCIAŃSKI
Instytut Filozofii i Socjologii PAN

KONFERENCJA „SOCJOLOGIA ANDRZEJA SICIŃSKIEGO”

W dniach 22 i 23 października 2007 r. w Radziejowicach odbyła się konferencja naukowa zatytułowana „Socjologia Andrzeja Sicińskiego”. Zorganizował ją Instytut Filozofii i Socjologii PAN przy współudziale Fundacji Kultury i Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Socjologicznego oraz przy finansowym wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Ambicją organizatorów była nie tylko retrospekcja i podsumowanie bogatego dorobku naukowego profesora Andrzeja Sicińskiego, lecz także analiza tego, jak są rozwijane w obecnie prowadzonych badaniach społecznych dokonania tego wybitnego polskiego socjologa.

Profesor Andrzej Siciński zmarł 26 września 2006 r. Jego dzieło jest niezwykle bogate i obejmuje wiele dziedzin. Jako uczeń Stanisława Ossowskiego zajmował się zagadnieniami wartości ludzkich, był badaczem przyszłości, prognostą społecznym, socjologiem kultury i badaczem stylów życia, ostatnią dekadę swego życia naukowego oddał badaniu społeczeństwa obywatelskiego. Analizował to, jak się zmieniały świat społeczny, kultura, technika i nauka. Nowa rzeczywistość budziła w nim fascynację i twórczy niepokój, co do ostatnich chwil jego długiego życia zawsze owocowało błyskotliwą i odkrywczą refleksją socjologiczną.

Przede wszystkim był niezwykle twórczym socjologiem, futurologiem, badaczem kultury. Stworzył polską szkołę badań nad stylami życia. Przez wiele lat kierował Zakładem Badań nad Stylami Życia w IFIS PAN. Był nauczycielem akademickim i znakomitym wychowawcą kilku pokoleń polskich socjologów. W programie jednej krótkiej konferencji nie sposób więc uchwycić wszystkich wątków zainteresowań Andrzeja Sicińskiego. Dlatego zaproponowano uczestnikom możliwość szerokiej dyskusji, wygłaszane referaty łącząc w trzy grupy

Adres do korespondencji: Instytut Filozofii i Socjologii PAN, ul. Nowy Świat 72, 00-330 Warszawa.

odpowiadające najważniejszym obszarom prowadzonych przez niego studiów socjologicznych:

1. Badania nad społeczeństwem obywatelskim:

Antoni Sułek (IS UW) „Doświadczenie i umiejętności obywatelskie Polaków”

Ryszard Skrzypiec (Wyższa Szkoła Bankowa w Chorzowie) i Piotr Frączak „Asocjacje, Dlaczego warto słuchać teoretyków — refleksje praktyków”

Sławomir Wysocki (WYG International) „Style funkcjonowania polskiej administracji — socjologiczne uwagi o wpływie zmian społecznych na sprawność działania instytucji publicznych”

Rafał Pankowski (Collegium Civitas) „W obliczu rasizmu i ksenofobii — Andrzej Siciński jako członek Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI)”

Wojciech Misztal (IS UMCS), „Dialog obywatelski we współczesnej Polsce”

2. Studia nad przyszłością i społeczeństwem informacyjnym:

Aldona Jawłowska (ISNS UW) „Prognozowanie jako tworzenie nowych wymiarów społecznego świata”

Jacek Kurczewski (ISNS UW) „Obraz roku 2000 w roku 1968 i co się później stało”

Karina Koziej (SNS IFIS PAN) „Współcześni nomadowie w świecie późnej nowoczesności”

Agata Gruszecka (SNS IFIS PAN) „Obrazy przyszłości w świadomości współczesnego młodego pokolenia Polaków”

Artur Kościański (IFIS PAN) „Ludzie techniki a cywilizacja jutra — refleksje futurologiczne”

3. Badania nad kulturą i stylami życia:

Hanna Palska (IFiS PAN) „Biografie zewnątrz- i wewnątrzsterowne na podstawie kategorii wyboru w koncepcji stylów życia Andrzeja Sicińskiego”

Barbara Fatyga (ISNS UW) „Teoria w marszu: Homo Eligens — Homo Egens”

Elżbieta Tarkowska (IFiS PAN) „Perspektywa interdyscyplinarna w badaniach stylów życia”

Irena Wolska-Zogata (IS UW) „Działanie komunikacyjne jako element stylu życia”

Ewa Szczecińska-Musielak „Styl życia jako efekt wyboru. Przydatność koncepcji homo eligens w badaniu zainteresowań i fascynacji odmiennością kulturową”

Piotr Łukasiewicz (McCann) „Nowi Polacy — obserwacja uczestnicząca”

Bogna Dowgiałło (UG) „„Peweksiary» — zachodnia odzież używana jako element stylu życia w sytuacji ograniczonych możliwości podejmowania wyborów”

Maria Wierzbicka (ISNS UW) „Elity popkultury — analiza ikonograficzna przedstawień fryzjerów-stylistów”

Anna Wiśniewska (ISNS UW) „Świecki kult Jana Pawła II w Polsce”

Iwona Oliwińska (ISNS UW) „Typologia stylów życia mieszkańców Szmulek”.

Zorganizowano także sesję wspomnień, która — oprócz retrospektywnych impresji współpracowników, uczniów i przyjaciół Profesora — obejmowała następujące wystąpienia:

Zbigniew Benedyktowicz (Instytut Sztuki PAN) „Andrzeja Sicińskiego koncepcja otwartości”

Ryszard Żółtaniecki (Fundacja Kultury) „Świat kultury — fascynacje Andrzeja Sicińskiego”

Piotr Gliński (IFIS PAN) „Konwersatoria Andrzeja Sicińskiego — między zaangażowaniem obywatelskim a badaniami aktywizującymi”.

Konferencja miała pokazać, jak wiele elementów naukowej twórczości Andrzeja Sicińskiego zachowało pełną aktualność i zostało włączonych do obecnie podejmowanych przez polskich socjologów prac badawczych. Jak można sądzić na podstawie tematów wystąpień i dyskusji towarzyszących każdej sesji, cel ten został osiągnięty. Spotkali się ci, którzy dawniej z nim współpracowali, oraz badacze młodego pokolenia, którzy dziś czerpią wiedzę z tamtych doświadczeń — ponad trzydzieści osób z różnych ośrodków naukowych w całym kraju. W konferencji wzięli również udział członkowie rodziny Profesora: Barbara Sicińska i Ryszard Siciński.

Poza propozycjami współpracy naukowej i badawczej składanymi przez uczestników w kuluarach obrad konferencja owocowała decyzją o przygotowaniu tomu pokonferencyjnego oraz zgłoszonym przez profesor Barbarę Fatygę z Uniwersytetu Warszawskiego pomysłem stworzenia seminarium profesorskiego (warsztatów mistrzowskich) imienia Andrzeja Sicińskiego.

Spotkanie stało się znakomitą okazją do wymiany poglądów i wiedzy w różnych obszarach badań wyznaczonych przez Andrzeja Sicińskiego. Doświadczenie wspólnego dyskutowania było tym ciekawsze, że uczestnicy, mimo iż przestali być uczniami lub współpracownikami Profesora i niekiedy od dawna zajmują się innymi problemami naukowymi, na czas trwania konferencji stali się na nowo członkami jego zespołu. Można mieć nadzieję, że to doświadczenie znajdzie kontynuację w przyszłości.